GAZETA KRAKOWSKA

N^ro. 24.

W NIEDZIELĘ DNIA 24. MARCA 1805.

Dalszy ciąg ſtopni ciepła zimna uważanych w Obserwatorium Krakowskim na Termometrze Reaumura.

W Marcu 1805.

Dnie Miesiąca	*Rano*	*o godzinie 2gi: po południu*	*w wieczor.*	*Srzedni ſtopień całego dnia*
15	— 0,2	† 11,6	† (*) 3,5	† 4,76.
16	† 0,7	† 8,2	† 5,2	† 4.7.
17	† 2,5	† 8 5	† 2,5	† 4,5.
18	— 0,2	† 7,0	† 2,2	† 3,0.
19	† 0,5	† 5,2.	† 0,0	† 1,9.
20	— 2,0	† 6,4	† 4.4	† 2,93.
21	†. 2,0	† 3,0	† 0,0	† 1,66.

(*) *Liczby z znakiem † wyrażaią ſtopnie ciepła.*

Z Wiednia d. 16. Marca.

J. C. K. Apoſt. Mość raczył połączony trybunał appelacyyny przedauſtryi z trybunałem niższey Auſtryi od oſtatniego oddzielić i do szwabsko-auſtryackiego przyłączyć. Nowemi radcami tego trybunału, który od 1 Maia rozpocznie swoie urzędowanie, mianował J. C. K. M. nayłaskawiey dotychczasowego sekretarza połaczonego przed-auſtryackiego trybunału Józefa Kozubskiego i C. K. rządowego radcę niższey Hohenbergu J. Ch. Gramma. Sądy ślachecki: przed-auſtryi będą także od 1 Maia do szwabsko-auſtryackich przyłączone.

J. C. K. Apoſt. Mość raczył nayłaskawiey mianować feldmarszałkami jenerała iazdy Xcia Adama Czartoryskiego i Xcia Ferdynanda Wirtemberskiego, a wakuiący 41 regiment piechoty po wyyściu z służby C. K. jenerała majora, Xcia naſtępcy Elektorſtwa Wirtemberskiego Wilhelma dać nayłaskawiey F. M. L. Xciu Sasko-Hildburgskiemu, zaś 54 regiment piechoty, wakuiący po śmierci F. M. L. hrabi Morzina F. M. L. baronowi Froon. W C. K. armii zaszły procz tego przez śmierć lub oddalenie ſię ze służby wielu officyerow znaczne podwyższenia.

Dyſtrykty Holden, wyższego i niższego okręgu Mühl poniżey Ennsy odſtąpiły summy 2192 ryń. 56 kr. która im ſię od skarbu za doſtawione zboże do magazynu należały, domowi edukacyynemu regimentu Klebeka. Arcy Xżę Jmć Karol miniſter woyny i marynarki, który troskliwy ieſt o edukacyą żołnierskich dzieci, przyiął bardzo mile tę patryotyczną ofiarę.

Z Warszawy d. 12. Marca.

Towarzyſtwo Warszawskie przyiacioł nauk podało do rozwiązania naſtępuiące pytanie:

Jaki był wpływ reformacyi (to iest zmiany nauki i karności kościelney) przez Marcina Lutra wprowadzoney do stanu polityczne go w Polszcze, i do postępku w niey oświecenia narodowego.

Przywiązana iest nadgroda medalu wartości sześciudziesiąt czerwonych złotych, albo cena onego w gotowiźnie do naydokładnieyszego rozwiązania tego pytania, w tych ścisłych granicach zawartego.

Rozprawy o tym wyraźnie pisane, posłane bydź maią, zastępuiąc nakłady poczty, do Warszawy, pod adresem sekretarza Towarzystwa Warszawskiego przyiacioł nauk. Po dniu 21 Marca roku 1806, iuż żadne przyięte nie będą.

Piszących upodobaniu zostawuie się użycie iednego z tych trzech ięzykow, łacińskiego, polskiego lub francuzkiego.

Na czele rozprawy będzie położona dewiza lub napis i tenże sam powtorzony na wierzchu zapieczętowanego biletu, zawieraiącego wewnątrz imię, mieszkanie i adress autora. Bilet w tym iedynym razie odpieczętowanym będzie, kiedy rozprawa nadgrodę otrzyma.

Z Petersburga d. 22. Lutego.

Przed nieiakim czasem wykopano z ziemi w okolicach Dniestru miedzianą skrzynkę, zawieraiącą w sobie 8 funtow srebrnych medalow rzymskich. Bardzo dobrze one były zachowane i iuż tu są przesłane.

Z rozkazu Imperatorskiego będzie na mieysce nie wygodnego miasta Czerkask nowe miasto dla Duńskich kozakow wystawione, pod nazwiskiem Nowyczerkask. Indzynier jenerał leitnant Volant otrzymał zlecenie obrania na nie wygodnego i zdrowego mieysca, i mienia dozoru nad iego budową.

Xżę Alexander Wirtemberski przyięty iest do konney gwardyi za chorążego.

Wice admirał Wilson floty czarnego morza iest na prozbę z pensyą od obowiązkow służby uwolniony.

W Wyburgu w dzień urodzin Imperatorowey Jmci Elżbiety zostało nowe gimnazyum i okręgowe szkoły otworzone.

Z Paryża d. 1. Marca.

Monitor, który dotąd nic o wyyściu tulońskiey floty nie donosił, zawiera w sobie teraz co następuie:

"D. 15 Stycznia wyszła tulońska flota na morze; miała na sobie lądowe woysko pod dowodztwem jenerała Lauristona. Zabawiwszy 14 dni na morzu, przymusiły ią tęgie wschodnie wiatry do powrotu do Tulonu. Jeden liniiowy okręt i 3 fregaty oderwały się od niey. Fregata Korneliia, która w Genui była zarzuciła kotwice i liniiowy okręt, który udał się był do Ajaccio, powrociły iuż do Tulonu. Fregaty Hortensya i Nieprzekupna były ieszcze szczęśliwsze: natrafiły na angielski konwoy z 43 żaglow złożony, zabrały wszystkie iego statki lub spaliły. Dwie wielkie korwety zasłaniaiące konwoy zostały także po godzinney walce wzięte. Obie te fregaty przybyły pod brzegi hiszpańskie i wysadziły na ląd 5 do 600 angielskich ieńcow.,,

Mianowani są: P. Thonriot, sędzia kryminalnego sądu depart. Sekwany, który wielką wiadomość w prawnictwie w sprawie jenerała Moreau okazał, substytutem cesarskiego prokuratora przy sądzie kassacyynym, jenerał Kerverseau prefektem osadowym Gwadelupy, P. Halle członek instytu narodowego professorem w szkole lekarskiey, a P. Bonaire, prefekt Charenty prefektem departamentu Ille i Vilaine, na mieyscu P. Monnier, który został radcą stanu.

Mowią, że rządcy 4 pałacow cesarskich po prowincyach, będą mieli po 15;000 fr. pensyi.

Jenerał Junot wyiechał na ambaſſadora do Portugalii.

Korsarz jenerał Perignon zawinął po 11 dniowym krążeniu do St. Malo. W krotkim tym czaſie przyprowadził 7 a w przeciągu 4 mieſięcy 19 angielskich okrętow i 200 jeńcow. Wartość tych zdobyczy dochodzi 3 mill. fr.

W tych dniach kobieta nazwiskiem Ludwika Wal rozwiązana została córką w obecności babki, prababki i praprababki nowego urodzonego dziecięcia.

Xżę Beauharnois wyieżdżaiąc z Lyonu posłał tamteyszey kancelaryi dobroczynności 2400 fr. aby ie pomiędzy domowych ubogich rozdała.

P. Guyton Morveau za wynalazek czyszczenia powietrza został od Cesarza officyerem legii honorowey mianowany. Kanclerz Lacepede doniosł mu o tem w pochlebnym liście. P. Guyton naypierwey użył swoiego sposobu czyszczenia powietrza w Diżonie 1773, gdzie na ow czas zaraźliwa gorączka panowała i przez otworzenie grobow powietrze było w kościele zarażone. W Anglii nadgrodził parlament sowicie podobnyż wynalazek.

Wczoray odwiedził Papież szpital ślepych (des Quinzvignt). S. Ludwik założył ten szpital powrociwszy z Egiptu dla swoich woiownikow, ktorzy tam wzrok utracili. Teraz znayduie ſię w nim do 300 niewidomych. Orkieſtra z samych ciemnych złożona, grała za przybyciem Papieża oratoryum Haydna i *Kierye eleyson* Gosseka. Ciemni dali mu także rożne swoie roboty, iako to tabakiery, wſtążki i t. d. i odpowiadali pochlebnie na iego zapytania.

Wysłany ieſt goniec do P. Moreau St. Mery z rozkazem, aby Parmę i Gwaſtalę przyłączył do nowego królestwa Lombardyi.

Zagraniczni posłowie, którzy są upoważnieni przy Cesarzu, iako prezydencie włoskiey Rzpltey, poiadą zapewne za nim do Medyolanu.

Monitor czyni uwagi nad doniesieniem z Anglii, że dla lądowych mocarſtw przeznaczył rząd 5 mill. f. szt. "Europa (wyraża) chce pokoiu; czynna iedna kampaniia wielkiego iakiego mocarſtwa europeyskiego kosztuie dwa lub trzy razy więcey, niżeli Angliia na ten koniec przeznacza. Nic pożądańszego dla dobra Anglii nad pokoy. Francya uczyniła do tego pierwszy krok; lecz nie utrzymano w tey mierze taiemnicy, przez co poznać dano, że nie myślą z niego korzyſtać, &c.,,

Monitor potwierdza teraz, że P. Beauharnois ieſt mianowany miniſtrem przy dworze etruskim, a jenerał Wiktor posłem przy dworze duńskim.

Onegday zaszczycili Cesarſtwo Jchmość obecnością swoią francuzki teatr, gdzie z głośnemi oklaskami byli przyięci.

Między 6 i 11 t. m. spodziewaią ſię Cesarza w Diżonie. Młodzież tamteysza utworzyła na iego przybycie ſtraż honorową.

Jenerał brygady Dumoulin winien ocalenie życia swoiego hrabi Maxymiliianowi Weſterhold - Giesenberg. Gdy powracał z koronacyi z Paryża do Hanoweru z 3 innemi officyerami, obalił ſię z nim powoz od 4 pocztowych koni ciągniony przy Oberhausen, w pruskiey wiosce między Mühlheimem i Dorſten, okolicy właśnie przez Emzę głęboko zalaney. Hrabia Weſterhold, widząc z balkonu swego pobliskiego zamku ten nieszczęśliwy przypadek, pospieszył natychmiaſt z 4 ludźmi na ſtatku, wyratował jenerała Dumoulin i innych officyerow, zaprowadził do swego zamku i przez 3 dni z nay większą gościnnością u ſiebie trzymał.

W Bordeaux obchodzili także rzeźnicy tego karnawału w obrządek oprowadzania po

)2(

ulicach wołow, których 94 prowadzili.

Sprawuiący teraz nasze interessa w Dreznie był Elektorowi Saskiemu d 6 Lutego przez hiszpańskiego posła przedstawiony.

D 3. Marca.

Fregata prezydentka zawinęła, podług Monitora, do iednego z naszych portow. Opuściła Gwadelupę i Martynikę w iak naypomyślnieyszym stanie. Obie te osady są obficie w żywność opatrzone, gospodarstwo idzie iak naylepiey, załogi wystarczaią na ich obronę i są w dobrym stanie. Korsarze gwadelupscy niszczą angielski handel. Daley umieszcza Monitor rożne listy jenerała Ernoufa, rządcy Gwadelupy do ministra morskiego, pod d. 2 Paźdz. r. z. Donosi on w nich, że francuzki korsarz z Bassteterre, pod dowodztwem kapitana Lamarque 6 tylko armat i 75 ludzi maiący, zdobył d. 26 Messyd. r. 12 angielską korwetę Lilli, 16 dwunastofuntowych armat i 105 ludzi niosącą, przez półtrzecio godzinną walkę. Angielski kapitan Compton, iego officyerowie i większa częsc iego ludu poległa na placu boiu, a 16 Anglikow było rannych. Z francuzkiey strony poległo 5 ludzi, a 11 było rannych. Potem usiłowało 5 łodzi angielskiey fregaty Galatea odbic korwetę Lilli, którą Francuzi do portu Saintes zaprowadzili; lecz 3 z tych łodzi zostały zatopione, 1 wzięta, a 1 uciekła. Nieprzyiaciel utracił 70 ludzi w zabitych i utopionych, a 17 rannych poymano. Z francuzkiey strony 4 tylko ludzi zginęło i 2 officyerow było rannych. Opisuie daley Ernonf chwalebną walkę korsarza Bonapartego z angielską korwetą Hipomeną przewyższaiącą go w liczbie armat i ludzi, która mu po wzięciu iey umknęła, kilkunastu iednak ieńcow z niey zatrzymał. Ogółem korsarze gwadelupscy zabrali do końca 12 roku 123 okrętów angielskich. Wartosc tych zdobyczy wynosi letko rachuiąc do 9 mill. fr. Pomiędzy temi okrętami znaydowały się korsarskie od 20 do 22 armat.

Fregata prezydentka napotkała w drodze iuż prawie topiący się angielski pocztowy statek, płynący z osad do Anglii, i zabrała będących na nim 150 Francuzow.

Kr. pruski major Schack, który obiechał francuzkie porty i oboży, poiechał iuż na powrot do Berlina.

Dawniey obrocony był zamek Treffaven, nie daleko Orientu stoiący, na skład prochu dla marynarki. W czasie rewolucyi został ten zamek za lichą cenę sprzedany. Aże teraz uznano, że ten zamek nieodzownie iest potrzebny na skład prochu, postanowiono zatem nabydź go od teraźnieyszego właściciela za przyzwoitem wynadgrodzeniem.

Dway angielscy korsarze zabrali na środziemnem morzu francuzkę korwetę Eliza.

Nasz poseł w Genui P. Salicetti szczególniey przykłada się do pomnożenia naszey marynarki. Oprocz fregaty Pomony, spuszczono także nie dawno z genueńskiego warsztatu francuzki bryg i stawiaią ieszcze 2 liniiowe okręty o 74 armatach i 1 bryg.

Oyciec S. pisał następuiący list do biskupa Arrasu: "Czci godny Bracie! Pozdrowienie i błogosławieństwo Nasze! Posełam Ci żądane od nas rożańce, któreśmy sami poświęcili. Chcielibyśmy bezwątpienia dac Ci większy dowod naszey przychylności; lecz przyymiy tym czasem ten mały upominek szczegolnieyszey miłości naszey. Nie przestaway iako dobry pasterz miec zawsze pieczą nad Twoią owczarnią. Z ukontentowaniem daiemy Ci nasze Apostolskie błogosławieństwo. W Paryżu d. 2 Lutego 1805, a naszego Papieztwa roku 5. „

D. 27 Lutego rozbił się przy Grinez pruski okręt samemi suchemi towarami ładowny.

Roboty około poprawienia portu w Osten-

dzie maią się w krótce rozpocząć; wyrachowano 1 mill. fr. kosztu.

Z Madrytu d. 10. Lutego.

Mniemaią, że za przybyciem nowego francuzkiego posła jenerała Junota do Lizbony, rząd portugalski otworzy myśl swoią względem Anglii.

Sześć szwaycarskich regimentow na żołdzie hiszpańskim będących, wynoszą podług nowego urządzenia do 11,000 ludzi. Każdy batalion gwardyy królewskich iest 100 ludzi powiększony.

Z Sztokolmu d. 1. Marca.

Wczoray w wieczor odprawił się w król. kaplicy chrzest nowo urodzoney królewiczowney przez biskupa Linköpingu przy assystencyi 2 innych biskupow. Po skończonym obrzędzie dano z 64 armat ognia i z ręczney broni. Dziś rano odbiera Król i królewska familiia powinszowania z powodu urodzenia powyższey Królewiczowney, która otrzymała imiona Amalia Marya Karolina.

Dziś ogłoszona była u dworu wielka promocya na urzędy stanu, kawalerow rożnych orderow &c:

P. Nowosilkow, który jak wiadomo posłany był z zleceniami do Londynu, przeieżdza tędy powracaiąc do Petersburga.

Z Hagi d. 5. Marca.

Senator Semonville, który dzień tylko zabawił w Amsterdamie zaraz tu powrócił, wyiechał iuz dziś do Francyi przez Antwerpiią. Otrzymał zwyczayny ambassadorski pożegnalny podarunek, złoty łańcuch z medalem w wartości 6000 zł. holl.

Jenerał Marmont, którego na obeyrzenie arsenałow i szpitalow oczekiwano w Delft, a potem tu, bawi ieszcze w Amsterdamie, dokąd udał się także przed 3 dniami P. Schimmelpenninck w skarbowych interessach. Nie pewna ieszcze, czy tu prosto powroci, czy też uda się do wyższey Issели.

Co do nowey konstytucyi nic ieszcze urzędownie publiczności nie oznaymiono. A ponieważ ma bydź ludowi do przyięcia podana, zatem upłynie ieszcze kilka tygodni niżeli zostanie zaprowadzoną. Jakoż w tak ważney rzeczy pośpiech mogłby bydź szkodliwym.

Przed kilku dniami wyprawiono gońca do naszego sprawuiącego interessa w Paryżu.

Jenerał major van Helden iest jenerałem leitnantem mianowany.

Z Amsterdamu d. 5. Marca.

Na przylądku Dobrey Nadziei, zdaie się wielka obawa panować z powodu wyprawy Anglikow, o wyyściu którey nic iednak dotąd w Europie nie słyszemy. Boiaźliwy ieden mieszkaniec z przylądka pisze przynaymniey pod d. 4 Listopada co następuie:

„Krytyczne położenie, w iakim się znayduiemy odeymuie mi ochotę do pisania; co moment bowiem oczekuiemy nieprzyiacielskiego attaku. Większa część mieszkańcow wyniosła się z miasta; ia ieszcze w nim zostaię i myślę poty bawić, poki tylko można. Bo gdzież się mam udać? Wszędzie widzę niebezpieczeństwo. Dzisiay wystrzelano z naszego portu, iak się zdaie, do angielskiego okrętu. Stan nasz niebu tylko iest wiadomy. Ja nie mogę i niechcę więcey pisać.„

Ponieważ nie wiemy ażeby iaka eskadra wyszła z Anglii, a siła angielska w wschodnich Indyach ma dosyć zatrudnienia, zatem sądziemy, że mieszkańcy przylądka, prożną przeięci są trwogą.

Podług doniesień z Anglii pod 26 Lutego, oddzielone są od kanałowey floty od niego iakiego czasu 5 liniiowych okrętow od 64 do 98 dział dla wyszukania roszefortskiey francuzkiey eskadry.

Doniesienia gospody Loyds o samych tylko zdobyczach na Hiszpanach wzmiankuią. Do

Plimutu przyprowadzono nie dawno 3 bogate hiszpańskie okręty z Hawany, a 2 do lizbońskiego portu. Nelsona flota zabrała na środziemnem morzu do 5 Grudnia 14 hiszpańskich okrętow z bogatym ładunkiem i znacznemi summami piastrow. Angielska fregata Egipcyanka przyprowadziła hiszpańskiego szonera z Teneryffy do Madery.

Z Berlina d. 9. Marca.

Wczoray iadł obiad rossyyski ienerał baron Winzengorode u Króla Jmci. W krótce wyiedzie ztąd do Petersburga z odpowiedzią naszego Monarchy na list Imperatora Jmci.

Względem reprezentacyy teatralnych na korzyść ubogich ustanowień przepisane 4 sztuki, które maią bydź grane w tym miesiącu.

Gabinetowemu ministrowi doniosł poseł hiszpański, że od nieiakiego czasu wielu rzemieślnikow i fabrykantow zgłosiło się do niego o paszporty w mylnem mniemaniu, że do Hiszpanii, a mianowicie do Malagi zaciągaią wiele obcych osadnikow; gabinetowy i stanu minister baron Hardenberg wydał przeto obwieszczenie, aby nikt tak w Berlinie, iako i w innych miastach nie uwodził się tak fałszywą pogłoską, ponieważ żaden z hiszpańskich agentow nie ma takowego zlecenia i iawnie temu zaprzecza.

Od brzegow Renu d. 7. Marca.

Czytamy w iedney gazecie niemieckiey z północnych Niemiec co następuie:

" Wiadomo iuż, że Dwor pruski oświadczył, iż w przypadku gdyby Szwecya zawarła subsydyyny traktat z Anglią, tedy on zaymie Pomeranią szwedzką. P. Brickmann sprawuiący w Berlinie szwedzkie interessa oddał odpowiedź pisaną ręką Monarchy na to oświadczenie ministrowi gabinetowemu Hardenbergowi. Krol Jmć Szwedzki wyraził w swey odpowiedzi: " iż iako niepodległy monarcha nie ma przyczyny sprawiać się innem mocarstwom z przymierzy, iakie zamyśla zawierać; iż wkroczenie woysk obcych do iego kraiu, będzie uważał iako czyn nieprzyiacielski, i wezwie razem pomocy woysk rossyyskich na mocy zawartego przymierza w Gatszynie d. 29 Października 1799. "

Ludność kraiow, które się w wynadgrodzeniu dostały Elektorowi Wirtemberskiemu, wynosiła w roku przeszłym 116,674 dusz.

Mowia, że administracya burgrabstwa Cesarskiego Friedberg (w Weterawii) będzie po zmarłym burgrabi powierzona deputacyi aż do nowego wyboru.

Przez wyrok prefekta departamentu Roery pod d. 25 Lutego zakazany iest wywoz zboża za granicę z Francyi.

Z Lyonu d. 27. Lutego.

Prefekt tuteyszy pisał do członkow rady departamentowey list następuiący:

" JW. minister wewnętrzny doniosł mi w liście swoim pod d. 21 Lutego, że J. C. M. odwiedzi departament Rony w przyszłym miesiącu Wentosie. Zatrzyma się w Lyonie, zobaczy wszystkich publicznych urzędnikow tego głownego mieysca, a mianowicie członki rady departamentowey i kolegiow wyborczych. Zwołuię was przeto, Mci Panowie, i proszę abyście iak nayprędzey ziechali do Lyonu i byli przedstawieni J. C. Mci w dniu, który na to wyznaczy. Mam honor pozdrowić was.

— *J. X. Bureau-de-Pusi*

Stosownie do wyroku pod d. 24 Messidora r. 12 i do danych instrukcyy przez prefekta departamentowego prezydentom mieysc, przez które J. C. Mość przeieżdżać będzie, wszyscy prezydenci przyymować go będą na granicach swoich municypalności z urzędnikami mieyscowemi i oddziałem gwardyi narodowey. Za wiechaniem J. C. Mci do którego miasta,

we wszystkie uderzą dzwony. Jeżeli kościoł znayduie się na drodze, pleban z całem duchowieństwem czekać go będzie przed drzwiami kościeła w ubiorze kościelnym. Jeżeli J. C. Mość zatrzyma się w którym mieyscu, te same urzędy, które go przyymowały, wyprowadzą go, ieżeli we dnie wyiedzie.

Zapewniaią, że J. C. Mość stanie w przeieździe przez nasze miasto w pałacu arcybiskupim. Mowią iż przeieżdzać będzie do Włoch przez miasta Troies, Dżon i Makon.

Jutro oczekuiemy tu 1go batalionu wyboru 55 regimentu z Arras; d. 1 Marca rozpocznie stąd marsz do Włoch. D. 7 przybędą tu 2 szwadrony 30 regimentu i stać będą do dalszych rozkazow.

Z Korunny d. 2. Lutego.

Tegi wiatr był dla nas bardzo pomyślny; zawinęli bowiem do portu tuteyszego brygantyna St. Jean, która w 109 dniach przybyła z Montevideo, i przywiozła 6,000 skor niewyprawnych, tudzież inne towary. Zawinęła także do portu Camarinas brygantyna Casilda, która z tegoż samego mieysca z 474,000 piastrami przybyła. Słychać, iż fregata Rosa, która w Hawannie wzięła cukier do St. Ander, utonęła przy brzegach Ameryki północney. Korsarz hiszpański la Fama, uzbroiony w Vigo, we 48 godzin po wypłynieniu swoim przyprowadził ieden okręt przeznaczony z towarami z Londynu do Lizbony. Jest on zapewne Angielski, chociaż płynął pod banderą inną. Jeden okręt portugalski utonął w Corujo, a drugi przy Lobos; trzeci, który wyszedł z Filadelfii, zawinął do Vigo.

Rozmaite Wiadomości.

Nowa tabella statystyczna wydana przez P. Ehrmana, wyraża; iż Rzeplita batawska ma 513 mil kwadratowych kraiu, 1,900,000 ludzi, 40 mill. złotych dochodu, a 53 mill. złotych wydatku, blisko 150 mill. zł. długu, 28,000 woyska lądowego, i 16 okrętow liniiowych. — Dania ma 9,348 mil kwadratowych 2,700,000 ludzi, 8000,000 talarow dochodu, przeszło 20,000.000 tal. długu, 75,000 woyska lądowego wraz z milicyą, 19 okrętow liniiowych, 15 fregat, 8 brygow &c. — Królestwo Etruryi ma 440 mil kwadrat. 1.200,000 ludzi, 4 mill. złt dochodu i 37.000,000 tal. długu. — Francya ma 12,000 mil kwadrato. 36,000,000 ludzi, przeszło 70,000,000 tal. dochodu, blisko 1,000 mill. tal. długu, 600,000 woyska lądowego, 60 okrętow liniiowych, 20 fregat &c. — Wielka Brytania ma 5.954 mil kwadratowych, blisko 15 mill. ludzi, 40 mill. f. szt. dochodu, przeszło 600 mill. f. szt. długu, 120,000 woyska lądowego, nierachuiąc milicyi, 210 okrętow liniiowych, 440 fregat &c. — Rzeplita Helwecka ma 750 mil kwadratowych 1,700,000 ludzi, 9.000,000 tal. długu, 15,000 woyska lądowego. — Rzplita włoska ma 784 mil kwadrat. 3,600,000 ludzi, 20,000,000 tal. dochodu, blisko 20,000,000 tal. długu, i 40,000 woyska lądowego. — Austrya ma 11,962½ mil. kwadrat. 24,700,000 ludzi, 300,000 woyska podczas pokoiu, a 400,000 w czasie woyny, kilka fregat i szebek. — Bawarya ma 1,125 mil kwadrat. 2,240,000 ludzi, 21,000,000 złotych dochodu i 24,000 woyska lądowego. — Portugalia ma 1,900 mil kwadrat. 20 mill. tal. dochodu, 25 mill tal. długu 37.000 woyska lądowego wraz z milicyą, 18 okrętow liniiowych i 18 fregat. — Rossya ma 330,000 mil kwadrat. 36 mill. ludzi, 493.959 woyska lądowego, 60 okrętow liniiowych i 30 fregat. — Saxonia ma 717 mil kwodrat. 2,200,000 ludzi, 8 mill. tal. dochodu, 24 mill. tal. długu, i 32,000 woyska lądowego. — Sardynia ma 420 mil kwadrat. 550,000 ludzi i 200,000 tal. dochodu. — Szwecya ma 13,242 mil kwadrat. 3,200,000 ludzi, przeszło 6 mill. tal. dochodu,

30 mill. tal. długu, 53,000 woyska lądowego, 18 okrętow liniiowych, 10 fregat, tudzież 160 galer i małych statkow. — Królestwo Oboyga Sycylii ma 1,809 mil kwadrat. 6,500,000 ludzi przeszło 75 mill. taler. dochodu, przeszło 250 millionow długu, 40,000 woyska lądowego, kilka fregat i szebek. —— Hiszpaniia ma 9,278 mil kwadrat. 11,500,000 ludzi, przeszło 75 mill. tal. dochodu, przeszło 250 mill. tal. długu, 110,000 woyska lądowego wraz z milicyą, 60 okrętow liniiowych, 30 fregat i 100 mnieyszych statkow. — Turcya ma 43,000 mil kwadrat. 30,000,000 ludzi, 25,631,500 piastrow zwyczaynego dochodu, 160,000 woyska lądowego, 15 okrętow liniiowych, tudzież 12 fregat i karawelow. — Stany Ameryki północney maią 86,400 mil kwadrat. 6,500,000 ludzi, 4 mill. f. szt. dochodu, 18 mill. f. szt. długu, 20,000 woyska lądowego, tudzież 35 większych i mnieyszych okrętow woiennych.

Anekdoty.

Cesarz Otton I. wiele polegał na snach i starał się ile możności przyprowadzać ie do skutku. Pewnego razu śniło mu się, iż wakuiące po śmierci biskupa ratysbońskie biskupstwo powinien dać naypierwszemu Xiędzu, który go nazaiutrz spotka. Chcąc zadosyć uczynić temu snowi, udał się rowno z świtem z niewielkim orszakiem do klasztoru St. Emeran i letko zakołatał. Jeden z mnichow nazwiskiem Günther otworzył mu fortę. Temu przypatrzył się mocno Cesarz, ale nic nie mówiąc udał się wprzody na modlitwę. Po skończoney modlitwie, wraca się i pyta mnicha: coby mu dał gdyby go zrobił biskupem ratysbońskim? ponieważ Cesarze brali na ow czas podarunki od nowych biskupow. — Günther uśmiechnąwszy się rzecze: "moie trzewiki." — Gdy duchowieństwo i lud zeszli się na wybor biskupa, Cesarz opowiedział swoy sen, i Günther został biskupem.

Pewnego razu rozbierał ieden człowiek u stołu pieczyste małem bardzo nożem, i opowiadał razem długą historyjkę, co ieszcze bardziey spóźniało iego robotę. Pewna dama znudziwszy się długim czekaniem i iego opowiadaniem, rzecze: Mci Panie, przy stole trzeba długich noży, a krótkich historyek!

Pewna wdowa chciała się zaślubić z swoim paziem, i pytała się o radę swego plebana. — Jestem ieszcze w wieku, rzecze zamężcia. — Bierz męża, odpowiedział pleban. — Ale powiedzą może, iż moy przyszły małżonek iest za młody dla mnie. — To nie chodź za mąż. — Dopomoże mi gospodarstwa. — Idź za mąż. — Ale obawiam się, aby potem mną nie gardził. — Nie chodź za mąż. — Lecz znowu pogardzaią i oszukuią ze wszystkich stron biedną bez pomocy wdowę. — Idź więc za mąż. Radząca się bardziey niepewna po radzie jak przed radą, zakończyła daniem ręki temu, którego polubiła.

Ta anekdota iest pospolita wielu ludziom: radząc się nie słuchaią tylko, co pochlebia ich skłonnościom lub nienawiści.

Cesarz Fryderyk czerwono brodaty odwiedził w roku 1170 swoiego szwagra Landgrafa Ludwika Zelaznym zwanego z Turyngi w iego zamku Neuenburg (teraz Freyberg zwanym) i rzekł: "Neuenburg iest piękny! ale szkoda, że nie iest murem obwiedziony." Landgraf nic na to nie odpowiedział, ale kazał natychmiast swoich wazalow zwołać, i za kilka dni zebrało się dobrze uzbroione woysko. Rozstawił go na około zamku i rzekł: "Oto Nayiaśnieyszy Panie moie mury!" Cesarz zobaczywszy dobrze uzbroionych ludzi, wyznał iż nie widział ieszcze tak pięknego i dogodnego muru.

DODATEK

DO №. 24.

GAZETY KRAKOWSKIEY

W NIEDZIELĘ DNIA 24. MARCA 1805.

Dokończenie przepisu względem obeyścia się przy zarazie bydła.

Lekarstwo Witryoliczne.

Do 25 funtow, czyli 3ch garcy wody pospolitey dodać 5 uncyy spirytusu witryolicznego, i to w naczyniu glinianem należycie skłocić; alboli też do trzech garcy wody wlać kwaterkę tęgiey okowitki, i na to zwolna wpuścić iednę uncyą oleiu witryolicznego. Lekarstwo takie robi się nayostrożniey opodal od zabudowań, i iedna osoba użyta ma bydź ciągle do preparacyi, która w naczyniach drewnianych, szklannych, i glinianych, lub polewanych, a nigdy w metalowych nie ma bydź czyniona.

Sposób dawania tey wody Witryoliczney.

Powyższa doza wystarcza na 24 godzin dla bydlęcia starego, dla młodego zaś dosyć iey połowy. We 12 godzin po wyżey wzmiankowanym purgansie, dawać bydlęciu choremu trzy razy na dzień, to iest co osim godzin, po garcu owey wody witryoliczney, którą aby smaczniey bydlę piło, zabielić garścią mąki żytney lub pszenney. Niechcącemu pić bydlęciu, gwałtem ią wlać rogiem lub burelką.

Dawanie tey wody co osim godzin po garcu, potrzeba kontynuować starownie do dnia piątego; pospolicie w tedy bydlę poczyna bydź weselsze, w ow czas piątego i szostego dnia, dawać tylko co 12 godzin po garcu, a siodmego i osmego po pół garca.

Gdyby zaś drugiego i trzeciego dnia nie poprawiało się bydlęciu, lecz owszem symptomata coraz gorsze się pokazywały; w tedy dawać mu co sześć godzin po garcu wody witryoliczney, którą dozę zmnieyszać, iak powyżey, gdyby mu się polepszyło.

Gdyby zaś symptomata gorsze się pokazywały, w początku dostrzeżenia zarazy, iako to przy laxowaniu smukanie, sciek z oczow, w tedy opuście purgans, a zaraz przystąpić do dawania wody witryoliczney.

W czasie choroby bydlęcia iak nayczyściey go trzymać, dobrą mu dawać paszę, podstawiać mu do picia wody mąką zabieloney, ile zechce, a nawet rogiem go do tego przymusić, nareście kilkakrotnie na dzień, szmatą w wodzie witryoliczney zmaczaną, należycie nozdrza, wargi i język bydlęcia wycierać.

Sposób fumigacyi.

Przy lekarstwie witryolicznem, fumigacya następna bardzo iest potrzebną. W oborze, gdzie bydło iest słabe, postawić na faiercę żarem napełnioney garnek polewany, w którym iuż zmieszane znayduią się: iedna uncya soli morskiey, dwie uncye spiritusu witryolicznego, i iedną uncya wody: niechay to wszystko zwolna się gotuie, aby para rozchodziła się po powietrzu. Wapor soli morskiey który iest kwasem mineralnym, poprawia zaduch zaraźliwy, czyli umacnia obory. Fumigacya ta trwać ma godzinę, dwa razy dniem, w zamknięty dobrze oborze.

Sposób prezerwatywy.

Skoro się tylko ślad zarazy pokaże w oborze, natychmiast po oddzieleniu bydląt słabych od zdrowych, tym ostatnim (gdyby u pierwszych okazała się zaraza), dać naprzód purguiące, iak wyżey opisano, lekarstwo. Po czem we 12 godzin zacząc im dawać na sztukę, przez dni 7 lub 8 po garcu iednym wody witryoliczney. To dla starego bydła, dla młodzieży wystarcza połowa. Oprocz tego dwa razy dniem wycierać starownie każdemu bydlęciu, szmatą w wodzie witryoliczney zmaczaną, nozdrza, pysk i język, a przytem

raz przynaymniey na dzień, powyższą zrobic fumigacyą w oborze.

Sposob oczyszczenia z zarazy zarażonych obor.

Nie dosyć iest wywieść z obór zarażonych gnóy i paszę, i tę albo spalić, albo o podal głęboko w ziemi zakopać, trzeba ieszcze pęzel duży malarski zmaczać w wodzie zakwaszoney witryoliczney, do którey nieco się dała wapna niegaszonego, i tą wszystkie ściany, żłoby i drabiny pokilkokrotnie przeciągnać, zaprzęgi i postronki samą wodą witryoliczną należycie wytrzeć. Woda witryoliczna bedac skuteczna do uleczenia bydlęcia, musi nią bydź oraz do odięcia i zniszczenia zaraźliwey pary, osiadaiącey na ścianach obory i zaprzęgach bydlęcych. Podobny skutek może sprawić woda z ługu dobrze zmieszana z wapnem niegaszonym, którą wnątrz cały zarażoney obory wytynkować należy.

Takie to iest lekarstwo i sposob postępowania u mnie względem zarazy bydła. Nauczyłem się go z dzieł sławnego Younga rolnika angielskiego, który go doniosł publiczności w swych dziełach peryodycznych za środek powszechnie nie zawodny uznany, i od rządu nadgrodzony. Używaią iuż od dawna tego sposobu w niektórych okolicach Rossyyskich koło Nieświeża, w Illii, Starczycach, tudzież za Wisłą. Nie mogę dosyć zalecać, aby regularnie zachować przepisy wszystkie wyżey opisane, a nadewszystko proporcyą między wodą a spiritusem, czyli oleiem witryolicznym. W wielu bowiem okolicach gdzie kommunikowałem tego sposobu, zdarzyło mi się słyszec, że dla niedbalstwa dozorcow, na domysł lano w gardło bydlęcia oley lub spiritus witryoliczny, zmieszany ledwo z trzydziestą częścią przepisaney wody. Tem postępowaniem zabić można nayzdrowsze bydlę, moc bowiem i ostrość spiritusu witryolicznego, a dopieroż oleiu, ciężka iest do niewypowiedzenia; chcąc zatem otrzymać pomyślny skutek tego lekarstwa, trzeba się opatrzyć w miarę apteczną oznaczaiącą uncyą; lecz radziłbym nie taką miarę, co kilka uncyy oznacza, lecz która iedną tylko uncyą pokazuie. Z naszemi nieukami wieyskiemi nie można dosyć ostrożnie postępow... Nie każdemu z dyspozytorow zechce się przypatrywać kreskom i liczbie na szkle wielość uncyy oznaczaiącem; a gdy naczynie coraz się bardziey w górę rozchodzi, wtedy przez nieostrożność, miasto iedney uncyi, i pięc ich wlałby do wody.

Druga ieszcze rada, którą z doświadczenia daię, iest ta: iżby się nie zrażać niepomyślnym skutkiem lekarstwa na pierwszych bydlętach. Częstokroć bowiem zdarza się, iż choroba pożno będzie odkryta, i wtedy gdy iuż żadne lekarstwo ponodz nie zdoła. Nie dziwi mię, że podobne bydle uratowane nie będzie; lecz na bydlętach, które podpadaią pierwszym symptomatom zarazy, a dopieroż na tych, które żadnych nie maią, choć w iedney oborze z zarażonem bydłem stały, niezawodnie skutkuie, aby tylko wcześnie kommunikacyą wyżey opisaną przeciąc, oborę wyczyścić, dozę regularnie dawac, fumigacye robić, nozdrza, ięzyk, i wargi starownie wycierać.

A. Trębicki.

DONIESIENIA.

Dnia dzisieyszego r. b. znaleziona została na rynku w Krakowie trzcina w srebro oprawna, i złożona iest w C. K. kommissoryacie policyi Krakowskiey; właściciel iey ma się zatem udać po nią do powyższego C. K. urzędu. W Krakowie d. 14 Marca 1805.

Z C. K. Policyynego kommissoryatu.

Persa.

Ces. Król. Sądy Szlacheckie Krakowskie Galicyi Zachodniey wiadomo czynią Panu Augustynowi Dembińskiemu, który podług prawa do dziedzictwa po Piotrze Dembińskim pozostałego w Ces. Król. Sądach tuteyszych pertraktować się maiącego iest powołany: że dla niewiadomego mieysca mieszkania iego, onemuż podług prawa przepisow adwokat Litwinski za zastępcę iest ustanowiony, który praw iego dopilnuie.

Zaleca mu się oraz, ażeby się w Ces. Król. Saddach tuteyszych do dziedzictwa tym pewniey zgłosił; gdyż inaczey częsć dziedzictwa na niego spaśdź maiąca w zarządzeniu i administracyi Sądu dopoty zostawać będzie, aż on w sposob prawem przepisany za zmarłego będzie mogł bydź ogłoszony. W Krakowie dnia 29 Stycznia 1805.

Jozef de Nikorowicz.
Münch,
Brzozard.

Z Rady C. K. sądow szlacheckich Krakowskich Galicyi zachodniey.
Elsner.

Podaie się do wiadomości poddanym i mieszkańcom w kraiu Nayiaśnieyszego Cesarza Jmci, że w dobrach Łoś zwanych w cyrkule Siedleckim w Gallicyi położonych w parafii Radzimińskiey, trzy mile od Warszawy odległych, iest trzydzieści włok Boru wyznaczonych, końcem obsadzenia na nich kolonistow, za prawem dziedziczki maiącym bydź im wydanym; ktokolwiek więc chciałby się tam lokować z rolnikow, niech się uda do Ekonoma jeneralnego dóbr Radzimińskich, mieszkaiącego tamże w Radzimienie, a ten go o punktach kontraktu zainformuie. — Równie znayduie się w Czarnolesie wsi w cyrkule Radomskim położoney w parafii Grodek, drzewo sosnowe, na balki donosne zdatne, milę od Wisły odległe, ktoby tedy życzył sobie tego kupna ma się udać do dworu w tymże Czarnolesie lub do pałacu na długiey ulicy w Warszawie pod Nrem 591 stoiącego, gdzie o cenie tegoż drzewa zainformowany zostanie, drzewo to sam widzieć może, o wielości iego, i o punktach maiącego bydź zawartego kontraktu, uwiadomiony będzie.

Na ulicy S. Michała pod Nrem 183 iest Basztarda Wiedeńska zielono lakierowana nieco używana za mierną cenę do przedania; reszty tamże u gospodarza na dole mieszkaiącego dowiedzieć się można.

Dla osadzenia mieysca syndyka z pensyą roczną 300 zł. ryń. w mieście Oświęcimie wypisuie się konkurs na mocy Gubernialnego dekretu pod d. 15 Lutego t. r. aż do 15 Kwietnia t. r. z tym dokładem, aby życzący sobie tego mieysca prożbą swą zaopatrzywszy dekretami tak z linii polityczney iakoteż i sądowęy przed upłynieniem terminu urzędowi cyrkularnemu Myślenickiemu podali. W Krakowie d. 7 Marca 1805.

Dnia 24 Kwietnia r. b. będzie w C. K. Niepołmskiey dyrekcyonalney kancellaryi w zwyczaynych przed południowych godzinach, propinacya następuiących mieyscach trzy po sobie następuiące lata to iest od 1go Listopada 1805 aż do ostatniego Października 1808 przez publiczną licytacyą naywiecey ofiaruiącemu i iego sukcessorom w arendę wypuszczona, iako to:

a)	Wolne palenie wodki, i oneyże wyszynek w wsi Bratucicach, Okulicach i Bogucicach za cenę fiskalną	528 zł. ryń. — —	
b)	detto w wsi Wyżycach	134 ———	30 kr.
c)	detto — — Chełmie Moszczenicy	165 ———	15 kr.
d)	detto — — Siedlcu	141 ———	30 kr.
e)	detto — — Łapczycy	375 ———	30 kr.
f)	detto — — Kamiony i Pasierobicach	231 ———	——
g)	nakoniec wina i miodu wyszynek wszystkich do państwa Niepołomic należących wsiach	106 ———	——

Ochotę arendowania maiący, maią się wzwyż wspomnionego dnia r. b. o godzinie 9tey ranney w Niepołomskiey dyrekcyonalney kancellaryi znaydować, i zotą częścią fiskalney ceny (wadio) tym pewniey zaopatrzyć, gdyż bez tego żaden do licytacyi, przypuszczonym by nie był, od którey iednakowoż wszyscy żydzi aeraryalni, dłużnicy i nieregularni płatuicy wyłączeni zostaią.

W Niepołomicach dnia 31 Stycznia 1805.

Krommer,

Gdy dla niedostatku kompetentow mieysca syndyka w Każmierzy małey osadzone nie zostało, przeto powtorny termin dla osadzenia tegoż mieysca z penssyą roczną 500 zł. ryń. do dnia 15 Kwietnia t. r. wypisuie się, by życzący sobie tego mieysca zaopatrzywszy prożbę swą zaświadczeniami tyczącemi się urzędowi cyrkularnemu Lubelskiemu podali.

W Krakowie dnia 16go Marca 1805.

Gdy w mieście Solcu zawakowało mieysce syndyka z penssyą roczną 300 zł. ryń. dla osadzenia którego wypisuie się konkurs do dnia 15go Kwietnia t. r, aby życzący sobie prożbę swą zaopatrzywszy dekretami tak z linii polityczney, iako też i sądowey urzędowi cyrkularnemu Radomskiemu podali. W Krakowie d. 7go Marca 1805,

Gdy w magiſtracie Krakowskim zawakowało mieysce oſtatnięgo konsyliarza z pensyą roczną 700 zł. ryń. przeto na mocy wysokiego gubernialnego dekretu pod d. 14 Lutego wypisuie ſię konkurs z tym dokładem, aby życzący sobie tego mieysca prożby swe zaopatrzywszy też tyczączemi ſię zaświadczeniami przed d. 17 Kwietnia t. r. magiſtratowi Krakowskiemu podali. W Krakowie d. 6 Marca 1805.

Gdy sześcioletniey dzierżawy Jordanowskiey szpitalney propinacyi w tym roku ſię kończy przeto z tym dokładem do wiadomości ſię podaie, iż powtorna licytacya teyże realności w miaſteczku Jordanowie cyrkule Myślenickim przez officyaliſtę cyrkularnego przy, którym kondycye dzierżawy znaydować będą dnia 30 Kwietnia t. r. powtornie zadzierżawioną będzie.
W Krakowie d. 14 Marca 1805.

Dnia 24 Kwietnia r. b. o godzinie 9tey przed południem będą w Ces. Krol Niepołomskiey Dyrekcyonalney kancellaryi skarbowe karczmy, z należącemi do tychże gruntami, naywięcey ofiaruiącemu i iego sukceſſorom przez publiczną licytacyą na trzy po sobie naſtępuiące lata, to iest od 1 Liſtopada 1805, do oſtatniego Października 1808. w arendę wypuszczone; iako to:

Nrus Currens.	NAZWISKA Zaiezdnych i Szynkownych Domow.	Przydane Grunta.		Gruntowy Czynsz.		Arędowna rata z karczmy.		Razem.	
		Korce.	Garce.	Zł. Rń.	kr.	Zł. Rń.	kr.	Zł. Rń.	kr.
1.	Niepołomska dawna kumora, teraźnieysza szynkownia - - -	8	—	13	57$\frac{1}{2}$	60	2$\frac{6}{8}$	74	—
2.	Podgrabska karczma - - -	3	5$\frac{3}{8}$	6	30	14	30	21	—
3.	Woli Batorski detto - - -	7	18$\frac{1}{2}$	15	2$\frac{7}{8}$	58	57$\frac{1}{2}$	74	—
4.	Zabierzowska detto - - -	12	—	13	7$\frac{4}{8}$	126	52$\frac{3}{4}$	150	—
5.	Woli Zabierzowski detto - - -	12	—	13	7$\frac{4}{8}$	74	22$\frac{4}{8}$	87	30
6.	Grabelska detto - - -	11	3	16	25$\frac{4}{8}$	17	49$\frac{3}{4}$	34	15
7.	Trawnicka szynkownia - - -	1	18	7	—	—	—	7	—
8.	Sminiarowska karczma - - -	4	25	3	17$\frac{7}{8}$	44	27$\frac{1}{2}$	47	45
9.	Drwińska szynkownia - - -	6	30	13	8$\frac{1}{8}$	17	51$\frac{1}{8}$	31	—
10.	Dziewińska karczma - - -	9	15	14	1$\frac{1}{2}$	40	13$\frac{6}{8}$	54	15
11.	Mikluszowska detto - - -	15	10	24	27$\frac{1}{8}$	105	47	130	51
12.	Gawłowska detto - - -	—	—	—	—	41	30	41	30
13.	Baczkówska detto na Ryſiach -	—	—	—	—	10	15	10	15
14.	Poszyńska detto - - -	22	14	28	3$\frac{1}{2}$	132	26$\frac{5}{8}$	160	30
15.	Damiańska auſterya - - -	11	14	18	51$\frac{4}{8}$	241	38$\frac{4}{8}$	250	30
16.	Stanisławska detto - - -	9	20	8	57$\frac{4}{8}$	194	17$\frac{1}{8}$	203	15
17.	Kłaiowska karczma przy leſie - -	2	4	3	31$\frac{3}{8}$	35	28$\frac{5}{8}$	39	—
18.	detto detto we wsi - -	—	—	—	—	20	10	20	10
19.	Targawska auſterya - - -	13	16	20	15$\frac{4}{8}$	201	44$\frac{4}{8}$	222	—

Ci, ktorych życzeniem ieſt, karczmę dla ſiebie nabydź maią ſię na wzwyż wspomnionym dniu, godzinie i mieyscu nieochybnie znaydować, i za każdą zalicytować myślącą karczmę, wprzod założyć maiącym $\frac{10}{100}$ Vadium zaopatrzyć, bez którego żaden do licytacyi przypuszczonym nie będzie.

Od tey licytacyi wyłączaią ſię wszyscy żydzi, Aeraryalni dłużnicy, nieregularni płatnicy i nieporządni gospodarze.

Niepołomice dnia 31go Stycznia 1805.

Krommer.